

RETTEEN I GRØNLAND DOM

afsagt den 11. maj 2026

Sag BS-52812/2023-GRL

Selskabet af 31. marts 2021 A/S
(advokat John Kahlke)

mod

A.C. Grønland ApS
(advokat Bent Stamer)

Denne afgørelse er truffet af Dommer.

Sagens baggrund

Sagen, der er anlagt den 18. oktober 2023, angår, hvorvidt, sagsøgeren, Selskabet af 31. marts 2021 A/S, hos sagsøgte, A.C. Grønland ApS, har krav på regres med 2.750.000 kr. for udbedring af vindspærre og på afslag med 168.731 kr. for manglende kvalitetssikringsmateriale – alt i forbindelse med opførelsen af et punkthus på byggefelt 4.

Parternes påstande

Selskabet af 31. marts 2021 A/S har nedlagt påstand om, at A.C. Grønland ApS til Selskabet af 31. marts 2021 A/S skal betale principalt 2.918.731 kr., subsidiært et mindre beløb efter rettens skøn med tillæg af den til enhver tid værende procesrente fra sagens anlæg 18. oktober 2023 til betaling sker.

Selskabet af 31. marts 2021 A/S' krav er opgjort således:

Regreskrav	2.750.000 kr.
Afslag	<u>168.731 kr.</u>
I alt	<u>2.918.731 kr.</u>

A.C. Grønland ApS har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb end påstået af Selskabet af 31. marts 2021 A/S.

Oplysningerne i sagen

Selskabet af 31. marts 2021 A/S (tidligere Entreprenør & Minørfirma Larsen & Co A/S) har blandet andet drevet entreprenørvirksomhed.

A.C. Grønland ApS (tidligere Arctic Contractors ApS) har drevet tømrervirksomhed.

Andelsboligforening 1 har overtaget bygningen på byggefelt 4.

Af ”Særlig Arbejdsbeskrivelse” (herefter SA) af 1. november 2018 vedrørende ”Byggeopgave – Iggia Havnefront og Boliger” fremgår, at Selskabet af 31. marts 2021 A/S var totalentreprenør, at Inuplan var totalrådgiver, og at Clement & Carlsen Arkitekter MAA ApS var rådgiver. Af den særlige arbejdsbeskrivelse fremgår endvidere bl.a.:

”...

II.

INDLEDNING

Nærværende Arbejdsbeskrivelse beskriver opførelse af 68 boliger fordelt på: 4 punkthuse, hver i 6 etager og med 17 boliger. Punkthusene er fordelt på byggefelt 3, 4, 5 og 6 Iggia iht. Kommuneplantillæg 2C3-1

...

Konstruktiv opbygning:

...

Facader er monteret med færdigproducerede lette isolerede bindingsværkselementer, tykkelse 195 mm inklusive isolering, vindspærre, vinduer, døre og vedligeholdelsesfrie facadeplader.

Facader og gavle i facadefremspring udføres med henholdsvis Rockpanel Stones lodret og Cembrit plank, vandret. Alt tanskærmvægge er med malerbehandlet, bræddebeklædning, vandret.

...

1.4

ARBEJDETS UDFØRELSE

1.4.01

Kvalitet

...

Hvor tegninger, beskrivelse m.m. ikke kan yde tilstrækkelig

vejledning til de enkelte arbejders udførelse, eller hvis noget i det foreliggende projektmateriale måtte stå entreprenøren uklart, skal entreprenøren, i tide, hente nærmere instruks herom hos tilsynet.

...

1.4.12 As build tegninger

...

Anlægget betragtes ikke som afleveret før rettede tegninger er fremsendt til byggeledelsen.

Rettelserne påføres projekttegninger med håndtegning således, at det klart og entydigt fremgår hvori ændringen består.

1.6 KVALITETSSIKRING

1.6.01 Generelt Det påhviler entreprenøren, at gennemføre kvalitetssikring.

...

1.6.02 Dokumentation Den foretagne kvalitetssikring skal dokumenteres skriftligt og dokumenterne skal være undertegnet af entreprenørens ansvarlige for kvalitetssikringen.

...

9. TØMRERARBEJDE

...

9.02 ARBEJDETS OMFANG

...

9.02.03 Facadekonstruktioner Herunder levering og montering af lette bindingsværksfacadeelementer incl. isolering, vindspærre, vinduer, yderdøre, fuger og udvendige beklædninger samt levering og montering af facadekonstruktions udfyldninger mellem lette facadeelementer, inklusive. isolering, vindspærre, vinduer, fuger og udvendige beklædninger, forankringer, inddækninger, underlag for samlinger som vises på arkitekt- og ingeniørtegninger, inklusive udskæringer for vvs- el-installationer, ventilationskanaler, gruppeskabe, målerskabe m.v. Levering og montering af aluminiumsprofiler mellem forskellige facadetyper, hjørneprofiler, inddækninger, udvendige tilsætninger og vandnæser til udvendige døre og vinduer. Aluminiumsprofiler leveres af blikkenslager i samarbejde med tømrer som monterer.

9.03 MATERIALER

...

9.03.22 Facadebeklædning, altanskærmvægge i modullinje B og H samt loft over altaner etage 6 med Rockpanel:

Skal være i fabrikat Rockpanel Stones, lodret og med 8 mm godstykkelse – i længder og bredder som vist på facadeelementtegninger....

Facadebeklædninger opsættes på 25x75 mm trykimprægnerede lister.

...

9.03.23 Facadebeklædning Cembrit Planker: Skal være i fabrikat

Cembrit Planker CP 180 c, klink vandret og med 8 mm godstykkelse – som vist på facadeelementtegninger...

Facadebeklædninger opsættes på 25x75 mm trykimprægnerede lister.

...

9.03.26 Vindspærre Skal være 9 mm Windstopper Extreme med tilhørende sam lingsprofiler. NB! Der fuges i alle samlinger. Fabrikat Cembrit.

...

9.04 ARBEJDETS UDFØRELSE

9.04.01 Arbejdet skal udføres håndværksmæssigt korrekt i henhold til tegninger og beskrivelse, i overensstemmelse med DIF's normer, forskrifter og betingelser.

...

9.04.18 Facadeopbygning

...

Facader opbygges med bindingsværkelementer i typer og dimensioner iht. tegning... og ingeniørtegninger leveret af facadeelementleverandør. Facadeelementerne monteres med fastgørelser iht. ingeniørtegninger efter montering på betonkonstruktion udfyldes på stedet facadekonstruktioner mellem elementer inklusive træunderstøtninger, isolering vindspærre beklædninger m.v.

Det skal understreges, at der skal udvises stor omhyggelighed ved montering af bindingsværk af hensyn til efterfølgende pladebeklædning ligesom det skal sikres, at de på tegninger viste

principper for afslutninger ved vinduer, blændfelter, døre, hjørner og facadebeklædning, såvel i lodret, som i vandret plan nøje overholdes.

...

- 9.04.23 Vindtæt membran i ydervægge Udføres som angivet på tegninger og opsættes efter h.v. tegninger og fabrikantens anvisninger, som skal rekvireres og nøje føl ges. Entreprenøren skal ved montage af vindspærren sikre at projektets intentioner om fuldstændig tæthed opfyldes. Vindspærren skal fuges i alle samlinger. Vindspærren skal synes inden pladebeklædninger udføres.
NB! Fastgørelse af vindspærre skal overholde det for Nuuk karakteristiske vindhastighedstryk på 2,03 kN/m².

...

- 9.04.26 Fugning Generelt udføres fugearbejdet i henhold til leverandørens forskrifter, der skal rekvireres.

...

Alle fuger i facader og gavle skal synes inden afdækning finder sted.

...”

Selskabet af 31. marts 2021 A/S og A.C. Grønland ApS indgik den 6. december 2019 underentreprisefortale med entreprife på i alt 1.930.000 kr. vedrørende byggefelt 3 og byggefelt 4. Af underentreprisefortalen fremgår blandt andet, at en treprisen omfatter facadeelementmontering/lukkeentreprisen herunder blandt andet ”c) Montering af facadeelementer komplet” .

Det fremgår endvidere af underentreprisefortalen, at blandt andet AP95 – Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed i Grønland samt SA’en er en del af aftalegrundlaget.

Det fremgår yderligere blandt andet, at acontobegæringer først bliver udbetalt, når ”...Kvalitetsstyring lever op til afsnittet ”Kvalitetsstyring” i nærværende kontrakt, herunder at kvalitets- og kontrolplaner samt dokumentation er godkendt...”, og at slutregning først bliver udbetalt, ”...når kvalitetssikringsdokumentation og drifts- og vedligeholdelsesvejledninger er godkendt.” .

I underentreprisefortalen er underentreprenørens pligt til kvalitetsstyring beskrevet. Der er i aftalen henvist til, at bekendtgørelse om kvalitetssikring af byggearbejder i alment byggeri m.v. og ombygninger efter lov om byfornyelse og udvikling af byer er gældende, og kravene til kvalitetsstyring er nærmere be

skrevet. Det fremgår endeligt af aftalen blandt andet, at dokumentation for kvalitetsstyringen skal afleveres digitalt, på forlangende afleveres dokumentationen i originalsæt og papirkopi, og at underentreprenøren i mangelsperioden skal opbevare en kopi.

Der er fremlagt byggemødereferater perioden fra 2. juli 2020 til 13. november 2020. A.C. Grønland ApS har deltaget i byggemøderne fra den 18. august 2020. Under byggemøderne, der er afholdt ca. hver anden uge, er der anmodet om forevisning af kvalitetssikringsmateriale og meddelt frister for indlevering af materialet i forhold til aflevering af byggeriet.

Inuplan har udført et tilsyn og den 22. oktober 2020 udarbejdet et tilsynsnotat, hvoraf det fremgår, at der er vandindtrængning adskillige steder fra lysninger i vinduespartierne mod syd, og at det kun er lykkedes at sandsynliggøre, at vandindtrængning sker fra de løse fuger omkring vinduespartierne.

Af referat af byggemøde den 13. november 2020 fremgår det, at det forventes, at byggeriet afleveres til andelsboligforeningen den 6. november 2020.

Der er fremlagt et KS dokument med i alt 8 billeder med tekst, og det er oplyst, at dokumentet er oprettet den 20. april 2020.

A.C. Grønland ApS har i perioden 2. april 2020 til 1. december 2020 udstedt i alt 7 a conto fakturaer med i alt 965.000 kr., svarende beløbsmæssigt til entreprisesummen for bygningen på byggefelt 4. Fakturaerne er betalt.

Efter en periode med undersøgelse af årsagen til vandindtrængning i flere lejligheder, herunder i bygningen på byggefelt 4, reklamerede Selskabet af 31. marts 2021 A/S den 3. februar 2022 overfor blandt andre A.C. Grønland ApS.

Selskabet af 31. marts 2021 A/S har den 14. december 2024 udstedt faktura med 168.731 kr. svarende til afslag i entreprisesum med 965.000 kr. samt ekstraarbejde med 722.313 kr. på i alt 10%.

MT Nuuk ApS har den 19. marts 2026 afgivet et tilbud til A.C. Grønland ApS vedrørende ændring af konstruktion og tapning af samlinger bag klemmelister med 350.000 kr.

Skønserklæringer i sagen mellem blandt andre Andelsboligforening 1 og Selskabet af 31. marts 2021 A/S

Af skønserklæringen af 12. juli 2023 fremgår blandt andet:

”...

Vindspærre

Spørgsmål 4

Skønsmanden bedes oplyse om den vindspærre, der er monteret i henhold til SA tillæg 10 (bilag A), kvalitetsmæssigt er dårligere end den i hoved projektet (bilag 2) anviste samt om der er en prisforskel på de to typer og hvor stor denne i givet fald er.

Svar på spørgsmål 4

I henhold til tillæg 10 til SA'en er Windstopper Extreme ændret til Wind stopper Basis (sagens bilag A).

I SA'en er vindspærren (sagens bilag 2) beskrevet som Cembrit Windstop per Extreme (pkt. 9.03.26) med tilhørende samlingsprofiler. Derudover er angivet, at der fuges i alle samlinger.

Windstopper Basic (Basis) er holdbarhedsmæssigt en kvalitet lavere end Windstopper Extreme, idet den kun kan stå uafdækket i 6 måneder, hvor Extreme kan stå uafdækket i 12 måneder.

Derudover kan Basic ikke anvendes til delvis åbne facader efter Cembrits definition. Ifølge Cembrits definition er der her tale om lukkede facader jfr. svar på spørgsmål 1, idet facaden har et åbningsareal på $\leq 5\%$.

Som lukkestykker mellem elementerne er tilsyneladende anvendt Wind stopper Extreme.

Prisforskellen på Basic og Extreme er ca. som følger:

- Basic ca. 120,00 kr./m² ekskl. moms
- Extreme ca. 210,00 – 255,00 kr./m² ekskl. moms

Spørgsmål 5

Skønsmanden bedes under hensyntagen til de særlige lokale forhold, her under bygningens beliggenhed mod åbent havvand og karakteristisk vindhastighedstryk gældende for Nuuk, vurdere om den anvendte vind spærre er egnet på bygningen.

Svar på spørgsmål 5

Ifølge Cembrits montagevejledning kan Windstopper Basic anvendes til lukkede facader med et åbningsareal i regnskærmen under 5 %. Dette er opfyldt her, hvis det var danske forhold.

Belastningen med vind og slagregn er dog betydeligt værre i Nuuk med den aktuelle placering og det er almindelig praksis i Nuuk at anvende Windstopper Extreme under disse forhold og med den aktuelle regnskærm.
...

Spørgsmål 7

Skønsmanden bedes oplyse, om monteret vindspærre er monteret i overensstemmelse med modtagevejledningen, herunder om der er anvendt korrekt fastgørelsesmateriel, fikserings- og kantafstande, understøttelse af vindspærre og samlinger med fuger og tape.

Svar på spørgsmål 7

Samlingerne i vindspærren er projekteret med fugede samlinger, men der er så yderligere de fleste steder udført tapening henover de fugede samlinger.

Der er ikke anvendt profiler i hverken lodrette eller vandrette samlinger, men alle kanter er understøttet.

Cembrit angiver 2 samlingsmetoder, som kan anvendes ved en facade som den aktuelle.

- Tapening
- Fugning

Fugning er anvendt på de præfabrikerede elementer, mens der ved lukkestykker er anvendt en kombination af fugning og tapening.

Vindspærren har vederlag på alle kanter, så der er ikke krav om anvendelse af h- eller H-profiler i samlingerne.

Der må her skelnes mellem vindspærre monteret på elementer og vindspærre monteret som lukkestykker mellem elementer.

Elementerne er udført udelukkende med fugning og der er også fuget ind mod lysningsprofiler rund om vinduerne.

Over og på siden af vinduerne går alu-profilet ind bag vindspærren, men under vinduet er der fuget mellem trærammerne og vindspærre uden bagvedliggende profil. Disse fuger er flere steder suppleret med en ekstra fuge mellem afstandslisterne. Se f.eks. erklæringsbilag 1, bilag A – foto nr. 56 – 60.

Lukkestykkerne er fuget mod elementerne og efterfølgende suppleret med tape mellem afstandslisterne og fugning ovenpå tape mod afstandslisterne. Se f.eks. erklæringsbilag 1, bilag A – foto nr. 24, 48 og 52-53.

Cembrit giver mulighed for at anvende både fugemasse og tape i samlinger, så udførelsen er principielt korrekt valgt. Der skulle dog overalt have været tætnet inden montage af afstandslister og både for elementer og lukkestykker er dette ikke gennemført konsekvent.

Der er derfor mulighed for at der trænger vand ind bag afstandslisterne og videre ind i bygningen via defekte fugesamlinger.

Bygningens tæthed

Spørgsmål 8

Skønsmanden bedes oplyse, om bygningens vindspærre og facadekonstruktion er tilstrækkelig til at sikre mod vind og vejr og til at sikre, at der ikke trækker vand, fugt eller luft ind i bygningen og lejlighederne. Skønsmanden bedes i forlængelse heraf oplyse om den anvendte facadebeklædning er egnet til vejrforholdene på stedet.

Såfremt skønsmanden besvarer spørgsmål 8 benægtende, bedes skønsmanden oplyse, hvorledes udbedring kan finde sted og anslå omkostningerne hertil, idet skønsmanden særligt bedes be- eller afkræfte om det er nødvendigt med montage af ny vindspærre og ny facadebeklædning. Skønsmanden bedes ved vurderingen af udskiftning af facaden og vindspærre inkludere om den aktuelle facadebeklædning kan antages at have den levetid der med rette kan forventes.

Svar på spørgsmål 8

Den anvendte kombination af facadebeklædning og vindspærre er ikke tilstrækkelig til at sikre tilstrækkelig tæthed mod vind og vejr.

De anvendte facadebeklædninger må vurderes at være egnet til vejrforholdene på stedet, men vindspærren er ikke tilstrækkelig tæt.

Udbedringen kræver demontering af facadebeklædning og afstandslister.

Det vurderes at vindspærren, når den er blotlagt helt, kan udbedres ved at montere en banevare som ekstra vindspærre uden på den nuværende vindspærre. Den nye ekstra vindspærre skal kobles effektivt til vinduerne.

Herefter genmonteres nye afstandslister og facadebeklædning.

Rockpanel pladerne kan genanvendes, men Cembrit plank må erstattes af nye plank, da de går i stykker ved afmontering.

Der skal udarbejdes et projekt med detaljer af inddækningerne.

Der er et brandteknisk spørgsmål ved anvendelse af en banevare som ekstra vindspærre uden på den nuværende windstopper, men der findes vindspærre, som er klasse A2.

Facadebeklædningen af Rockpanel kan genbruges og har normal levetid, mens der skal anvendes nye Cembrit plank og disse har derfor levetid som nye plader.

Omkostninger til de ovenfor anførte udbedringer skønnes til følgende pr. blok:

Projektering	kr. 100.000,00
Stillads/platform	kr. 300.000,00
Byggeplads og byggestyring	kr. 200.000,00
Demontering	kr. 500.000,00
Ny vindspærrefolie	kr. 400.000,00
Nye afstandslister	kr. 200.000,00
Genopsætning af Rockpanel	kr. 400.000,00
Opsætning af nye Cembrit Plank	kr. 600.000,00
Følgeskader	<u>kr. 50.000,00</u>
I alt ekskl. moms	kr. 2.750.000,00
...	

I supplerende erklæring af 21. december 2021 fremgår blandt andet:

”...

Supplerende spørgsmål D1

Med henvisning til skønsmandens svar på spørgsmål 8 bedes oplyst, om en afhjælpning ved udbedring af samling med fuger og tape på alle facader, er lige så egnet til at sikre tilstrækkelig tæthed mod vind og vejr som

den i svar på spørgsmål 8 anviste udbedring ved demontering af facade beklædning og afstandslister.

Svar på supplerende spørgsmål D1

En udbedring med fuger og tape vil kræve at facadebeklædning og af standslistere skal demonteres, således at tapen kan føres ind under af standslisterne og der kan fuges eller tapes omkring vinduerne.

Hvis dette følges vil udbedringsmetoden være lige så god som den anviste løsning i svar på spørgsmål 8.

Dog vil der ikke ske en forbedring af selve vindspærren, mens den anviste løsning også vil forbedre vindspærrens holdbarhed, da den bliver beskyttet af dugen, så den kan sidestilles med Windstopper Extreme.

Spørgsmål E1

I tilfælde af bekræftende svar på spørgsmål D1 bedes skønsmanden anslå omkostningen ved udbedring af samlinger med fuger og tape på alle facader.

Svar på supplerende spørgsmål E1

Da arbejdet i svar på spørgsmål D1 indebærer næsten de samme operationer som den anviste løsning i svar på spørgsmål 8 er løsningen kun lidt billigere end spørgsmål 8 løsningen.

Det skønnes at løsningen er ca. kr. 400.000,00 ekskl. moms billigere.
...”

Retten i Grønland afsagde den 7. maj 2024 dom i sagen (BS-42856/2022-GRL) mellem Selskabet af 31. marts 2021 A/S og Andelsboligforening 1. Dommen er endelig.

Skønserklæringer i isoleret bevisoptagelse mellem blandt andre Selskabet af 31. marts 2021 A/S og A.C. Grønland ApS

Af skønserklæring af 20. november 2024 fremgår blandt andet:

”...

Spørgsmål IC:

Skønsmanden bedes bl.a. efter gennemgang af bilag E, bilag G, bilag H,

bilag I, bilag J(video) samt bilag K oplyse om årsagen til vandindtrængen kan henføres til de vandrette og lodrette lukkestykker og/eller Velfac-partierne og/eller andre forhold, herunder Selskabet af 31. marts 2021 A/S's (dennes rådgiveres) foretagne projektering af elementer og projektering af pladssamlinger og lukkestykker.

Svar på spørgsmål IC:

Lukkestykkerne mellem facadeelementerne er udført på stedet og kvaliteten af dette arbejde er forskelligt på de 3 byggefelt, idet der har været anvendt forskellige montageentreprenører.

Byggefelt 4 har dårligste udførelse, mens byggefelt 3 og 5 er væsentlig bedre.

De konstaterede utætheder i byggefelt 3 og 5 hænger ikke sammen med lukkestykkernes montering, mens der i byggefelt 4 kunne være en sammenhæng og her anbefales en ny vindspærre.

Dog er fuger og inddækninger fortsat den primære årsag.

...

Spørgsmål IH:

Skønsmanden bedes bl.a. efter gennemgang af bilag E, bilag H, bilag I, bilag J (video), bilag K, bilag 26 og bilag 11 (pkt. 4) oplyse om Velfac-partieres blændfelter er tætte over for vandindtrængning?

I bekræftende fald bedes skønsmandens besvarelse indeholde en begrundelse.

Svar på spørgsmål IH:

Velfac-partiernes blændpartier i sydfacacen har ikke været vandtætte og der har måttet udføres fugning af både bagplade og vindspærre for at gøre dem tætte.

Derudover kan der komme vand ind i samlingerne mellem de enkelte facadepartier.

Blændpartiernes plader er klemte og fastholdt med små beslag. Dette giver ikke tilstrækkelig tæthed til grønlandske vejrforhold.

Der trækker luft gennem konstruktionen og dette trækker slagregn med igennem, så der opstår vandindtrængning og træk.

Spørgsmål II:

I besvarelsen af spørgsmål 7 i skønserklæring af 12.7.2023 i sagen mellem Andelsboligforening 1 og Andelsboligforening 2 mod Selskabet af 31. marts 2021 A/S (fremlagt som bilag 28) har skønsmanden anført:

"Der er ikke anvendt profiler i hverken lodrette eller vandrette samlinger, men alle kanter er understøttet", (vores understregning)

Under henvisning hertil bedes skønsmanden foretage nødvendige destruktive undersøgelser og oplyse:

- a) om de vandret liggende lukkestykker, som er monteret vandret liggende mellem elementerne og bygningen rundt ud for alle etage dækkene, er monteret med understøtning på alle kanter, herunder om stødsamlingerne er understøttet
- b) om de lodret stående lukkestykker, som er monteret lodret fra nedste stueplan og lodret op til tag er understøttet på alle kanter, herunder om stødsamlingerne er understøttet.
- c) om lukkestykker ved etagekryds, hvor vandrette og lodrette lukkestykker mødes, er understøttet, herunder om lukkestykkets langkanter og korte kanter er understøttet.
- d) om der i en faglig korrekt udførelse (herunder med inddragelse af Cembrits montagevejledning) skal være understøtning af alle pladekanter (lukkestykkernes korte og lange kanter), og i bekræftende fald, om dette kan ske ved enten:
 - (1) at montere en løsholt bag kort- og langkanter og dermed i stødsamlingerne i lukkestykkerne og i etagekrydsene, eller (2) at montere et godkendt Cembrit stålprofil i stødsamlingerne og i etagekrydsene.
- e) om der er monteret enten: (1) en løsholt bag lukkestykkernes stødsamlinger og i etagekrydsene eller (2) et godkendt Cembrit stålprofil i lukkestykkernes stødsamlinger og i etagekrydsene, eller (3) alternativ understøtning.
- f) Såfremt spørgsmål II e) (3) besvares bekræftende bedes skønsmanden oplyse, hvilken alternativ understøtning, som der er gjort brug af
- g) om alle stødsamlinger og etagekrydsene nævnt under spørgsmål II a), b) og c) er fuget og/eller tapet?

- h) Hvis spørgsmål II g) besvares helt eller delvist bekræftende bedes skønsmanden oplyse hvilket fugeunderlag / hvilken tapening der er anvendt, herunder om materialet er egnet til formålet.
- i) Såfremt skønsmanden ved besvarelsen af spørgsmål II g) finder, at der er sket fugning, bedes skønsmanden tillige oplyse, om fugningen er sket med brug af fugeunderlag, og om den anvendte metode er byggeteknisk korrekt.
- j) Skønsmanden bedes sammenfattende oplyse om lukkestykkerne er monteret fagligt korrekt og i henhold til Cembrits montagevejledning og/eller i henhold til gældende normer.

Svar på spørgsmål II:

- a) Stødsamlinger i de vandretliggende vindspærreplader i lukkestykkerne er ikke understøttet på byggefelt 4 og 5. Byggefelt 3 kunne ikke undersøges.
- b) Stødsamlingerne i de lodretliggende vindspærreplader i lukkestykkerne er ikke understøttet. Byggefelt 3 kunne ikke undersøges.
- c) Ved etagekrydsene er lukkestykkerne understøttet.
- d) Det er ikke fagligt korrekt at stødsamlingerne ikke er understøttet eller samlet med et H-profil.

En korrekt udbedring kunne være at anbringe et løsholt bag pladesamlingerne eller at indbygge et H-profil i samlingerne.

- e) Se punkt a), b) og c).
- f) Der er ingen alternativ løsning anvendt, men stødsamlingerne er fuget og tapet som øvrige samlinger.
- g) Alle stødsamlinger er fuget og tapet.
- h) Der er anvendt en fugemasse og tape, som er egnet til formålet, men samlingen skulle have været understøttet som de øvrige samlinger.
- i) Der er ikke et fugeunderlag, men blot fuget mellem endekanterne og tapet over fugen. Dette er ikke byggeteknisk korrekt.
- j) Lukkestykkerne er ikke monteret fagligt korrekt i henhold til Cembrits montagevejledning.

...

Spørgsmål IK:

Skønsmanden bedes forudsætningsvis lægge til grund, at den udførende entreprenør har monteret de vandrette lukkestykker ud for etagedækkene (som vist i bilag G og bilag N). Skønsmanden bedes med inddragelse af bilag G, bilag N samt bilag 28 (foto nr. 3, 4, 12, 13, 16, 24, 44, 53, 61, 71, 101, 102, 103, 104, 105, 118), og nødvendige destruktive undersøgelser oplyse:

- a) Om den udførende entreprenør, skønnes at have udført sit arbejde i følgende rækkefølge:
 1. lukkestykker fæstet.
 2. korte afstandslister fæstet
 3. fugning af lukkestykkernes vandrette fuger mellem afstandslisterne
 4. tapening af lukkestykkernes vandrette fuger mellem afstandslisterne og oven på fugemassen

Såfremt skønsmanden ikke skønner, at arbejdet er udført i ovenstående rækkefølge, bedes skønsmanden oplyse hvilken alternativ rækkefølge den udførende entreprenør skønnes at have udført arbejdet i.

- a) Skønsmanden bedes oplyse, om de udførte vandrette samlinger mellem lukkestykker og elementer er fuget eller tapet i hele samlingens længde eller kun en del af længden.
- b) Skønsmanden bedes oplyse, om entreprenøren har undladt at fuge og/eller tape samlingerne mellem lukkestykker og elementer der hvor entreprenøren har monteret de korte afstandslister.
- c) Skønsmanden bedes oplyse, om entreprenøren har tætnet vind spærren/lukkestykkerne inden afstandslisterne er monteret.
- d) Skønsmanden bedes oplyse om entreprenøren skønnes at have anvendt en forsvarlig fremgangsmåde/rækkefølge under udførelsen af arbejdet med montering af lukkestykker, montering af afstandslister og fugning samt tapening af lukkestykkerne.
- e) Skønsmanden bedes sammenfattende og med inddragelser af bilag G og bilag N (samt ovenfor anførte fotos i bilag 28), samt skønsmandens destruktive undersøgelser og tidligere oplyse om de af entreprenøren udførte pladssamlinger med lukkestykker er udført fagligt korrekt og i henhold til gældende normer.

Svar på spørgsmål IK:

- a) Den beskrevne rækkefølge er korrekt for så vidt angår byggefelt 4 for så vidt angår de vandrette samlinger mellem element og lukkestykker.

I øvrigt bemærkes, at lukkestykkerne er udført i Windstopper Extreme.

- aa) (der er 2 spørgsmål a)
Skønsmanden kan oplyse, at de vandrette fuger kun delvis dækker hele samlingens længde, idet der ikke er tapet bag afstandslisterne.
- b) Entreprenøren har udeladt tape bag de korte afstandslister. Der kan dog ikke tapes bag afstandslisterne i lukkestykkerne, da afstandslisten i elementerne er ført helt frem til elementkanten.
- c) Der er ikke fuget mellem lukkeestykke og element inden montering af afstandslister. Der er ikke tapet bag afstandslister.
- d) Der er ikke anvendt en forsvarlig fremgangsmåde/rækkefølge ved montering af lukkestykker, idet der skulle have været fuget bag afstandslister på lukkestykker. Tapen kan ikke føres bag lukkestykker, da afstandslister på elementer går helt ud til kanten af elementet.
- e) Ud fra de anførte fotos i bilag 28 er de udførte pladesamlinger ikke udført fagligt korrekt.
Der er ingen normer, som er gældende for dette arbejde.

Spørgsmål IL:

I spørgsmål 6 i skønserklæring af 12.7.2023 i sagen mellem Andelsboligforening 1 og Andelsboligforening 2 mod Selskabet af 31. marts 2021 A/S (fremlagt som bilag 28) er det anført, at:

” (Entreprenøren oplyser, at alle samlinger i vindspærre er udført med fuge og yderligere med tape) ”

Skønsmanden bedes på baggrund af den af Selskabet af 31 marts 2021 A/S (dennes rådgiveres) foretagne projektering af elementer og samlingsdetaljer oplyse:

- a) om projektet giver mulighed for, at udføre en korrekt tapening af samtlige pladssamlinger? (Skønsmandens opmærksomhed henledes i den forbindelse på følgende detaljetegninger i sin besvarelse: V2, V3, V7, V8, V14, V19, L5, L11, L14)
- b) om det ved de vandrette lukkestykkers samling til vindspærren på elementer er muligt at udføre (som hævdet af entreprenøren) en gennemgående samling bag afstandslisterne, såfremt tapen skal

være placeret midt over den fugede samling eller om det i praksis kun har været muligt at lave en delvis tapet samling (dvs. kun en tapet samling mellem afstandslisterne, hvis tapen skal placeres midt over fugen), samt om det er muligt at udføre (som hævdet af entreprenøren) en tapet samling af de lodrette lukkestykkers tilslutning af elementer til bygningshjørnerne.

- c) Ved besvarelsen dette spørgsmål bedes skønsmanden bl.a. indtage følgende detaljetegninger i sin besvarelse: V2, V3, V7, V8, V14, V19, L5, L11, L14.
- d) Skønsmanden bedes oplyse om en korrekt udført tapet samling skal være gennemgående dvs. udført før afstandslister monteres og om tapen skal placeres midt over samlingen.
- e) Skønsmanden bedes, om nødvendigt ved brug af destruktive indgreb, oplyse om der på samlingerne nævnt i spørgsmål IL a) og b) og c) er udført samling med fuge eller/og tape og i bekræftende fald oplyse om samlingerne er udført korrekt.
- f) Skønsmanden bedes sammenfattende oplyse om fugerne mellem lukkestykker og elementer er projekteret korrekt. I sin vurdering bedes skønsmanden inddrage betydningen af fugernes geometri sammenholdt med det fugeunderlag, der eventuelt måtte være brugt af entreprenøren, samt inddrage facadernes størrelse i vurderingen af, hvorvidt fugerne mellem lukkestykker og elementer kan holde tæt.

Svar på spørgsmål IL:

a),b) og c)

De anvendte projekttegninger er dateret 1/11-2018.

Projektet giver ikke mulighed for at tape, idet afstandslisterne på elementerne er ført ud til kanten af elementet således, at der ikke kan tapes over fugen mellem element og lukkestykke.

I øvrigt er der ikke vist tapening af fuger i projektet.

- d) En korrekt tapet samling skal være gennemgående, dvs. udført før montage af afstandslister.
- e) Der er ikke udført korrekte samlinger med gennemgående tape, da dette ikke er muligt.

Der er ikke anført tapening af samlinger i projektet.

- f) Samlinger mellem elementer og lukkestykker er udført med fuger og uden tape.

Det må vurderes, at en tapening af fugerne er nødvendigt under de vejræssige forhold i Nuuk.

...”

Af supplerende skønserklæring af 15. maj 2025 fremgår blandt andet:

”...

Spørgsmål 12:

Med henvisning til skønsmandens svar på spørgsmål IC om BF 4 bedes oplyst, hvorledes en ny vindspærre skal udføres på BF 4 og omkostningen herved.

Svar på spørgsmål 12:

Der er principielt 2 muligheder for etablering af en ny vindspærre:

- Udskiftning af den nuværende vindspærre med en tilsvarende Wind stopper Basic
- Montering af en ny vindspærre, dog uden på den nuværende vind spærre

Begge metoder kræver dog demontering og genmontering af regnskær men bestående af henholdsvis Rock Panel plader og Cembrit skifer klink - beklædning.

Anslåede udgifter til udskiftning af vindspærrepladerne	kr. 4.050.000,00 ekskl. moms
Anslåede udgifter til montering af Vindspærre-dug	kr. 2.750.000,00 ekskl. moms
...	

Af supplerende skønserklæring af 25. august 2025 fremgår blandt andet:

”...

Spørgsmål II A

Skønsmanden bedes oplyse hvad udgifterne vil være til at udføre kvalitetssikring på montagen af træelementerne og udførelsen på lukkestyk kerne, såfremt det var blevet udført i forbindelse med aflevering af entre - prisen og dermed før monteringen af facadepladerne.

Svar spørgsmål II A

Hvis der var udført kvalitetssikring i forbindelse med aflevering af elementmontagen inden der blev monteret facadebeklædning, kunne dette udføres for anslået kr. 30.000 ex. moms. per byggefelt.

Der er regnet med 1 mand i 2 dage fra lift og ca. 1 dag til at udarbejde rapport.

Spørgsmål IIB

Syn og skønsmanden bedes redegøre for hvorledes, at monteringen af afstandslister og lukkestykker er dårligere i byggefelt 4 i forhold til byggefelt 5.

Svar spørgsmål IIB

Den væsentligst forskel på montage i byggefelt 4 og byggefelt 3 og 5 er at afstandslisterne ud for lukkestykkerne er monteret før der blev taped og fuget over samlingerne imellem lukkestykker og elementer.

Tapen er derfor mange steder kun ført frem til lukkestykkerne og så er der suppleret med fugemasse omkring afstandslisterne.

Se nedenstående fotos af eksempler:

Afstandsliste demonteret og der er ikke fuget bag liste under vindue

Fugning ved enden af tape

Fugning op mod afstandsliste mellem tape og liste.

Spørgsmål IIC

Skønsmanden bedes oplyse omkostningen ved en eventuel udbedring af Sagsøgtes arbejder, såfremt de var blevet udført i forbindelse med afleveringsforretning til Sagsøger og før monteringen af yderbeklædning.

Svar spørgsmål IIC

Hvis udbedringen var udført inden montering af facadebeklædning, kunne afstandslister have været demonteret, så tapen kunne føres ubrudt igennem og der kunne være fuget under vinduerne. Herefter kunne afstandslister genmonteres.

Arbejdet påregnes udført fra lift.

Omkostningerne anslås til kr. 160.000, idet der er regnet med 2 tømrere fra lift i 2 uger.

Spørgsmål IID

Skønsmanden bedes oplyse om den dårlige udførsel af Sagsøgtes arbejde på bygning 4 umiddelbart ved en besigtigelse før montering af facadebeklædningen kunne konstateres ved aflevering af entreprisen til Sagsøger.

Svar spørgsmål IID

Umiddelbart før montage af facadebeklædning kunne den dårlige udførelse straks ses fra lift.

Spørgsmål IIE

Det bedes oplyst om en Cembrit Basic er en egnet vindstopper på et byggeri i Nuuk på den pågældende placering

Svar spørgsmål IIE

Cembrit Windstopper Basic anses ikke for egnet til det aktuelle byggeri med den aktuelle placering.

Elementerne er udført med Windstoppe Basic, mens lukkestykkerne hovedsagelig er udført med Windstopper Extreme, som kan kendes på sin nistrede overflade.

Det er normalt at bruge Windstopper Extreme til den aktuelle type byggeri i Nuuk.
..."

I dom af 7. maj 2024 (BS42856/2022-GRL) er Person 1's forklaring blandt andet gengivet således:

"...Person 1 har forklaret bl.a., at han har en håndværksmæssig baggrund. Han er medejer af det sagsøgende selskab, og han har været medejer af Larsen & Co A/S i 10-15 år. Larsen og Co A/S har været ideudvikler, projektudvikler og totalentreprenør på Iggia Havnefront og Boliger og har bidraget til og betalt for lokalplantillægget. Ud over udvikling af de 4 punkthuse i byggefeltene 3-6 har projektet oprindeligt også bestået af byggemodning som selvstændigt hovedpunkt. Byggemodning/infrastruktur er afleveret successivt. Opførelsen af BF4 svarer ikke helt til opførelsen af BF3, idet Arctic Contractors stod for tømrerentreprisen på BF4, mens MT Højgaard stod for tømrerentreprisen på BF3.

Han opfattede Person 2's brev af 13. december 2022 som, at sagsøgte ikke ønsker, at sagsøger skal fortsætte med mangeludbedring så vel indvendigt som udvendigt. Det var hans opfattelse, at indvendige mangler ville blive udbedret af andre, men i februar 2024 har sagsøgtes formand, Vidne 1, henvendt sig for at drøfte en løsning, hvor sagsøger forestår mangeludbedringen indvendigt. Status er, at parterne p.t. er i dialog herom.

Han er forundret over skønsmandens besvarelse af supplerende spørgsmål 3. der er tale om en indvendig mangel. Hvis han skulle udbedre manglen, ville han montere en bagplade, og omkostningen hertil ville være et par timers arbejde i alt

Han er tillige forundret over skønsmandens besvarelse af spørgsmål 8 og navnlig den estimerede udgift på 2.750.000 kr. Da det ikke er pladerne, men samlingerne det er galt med, er der ingen grund til projektering, hvorved der ikke er grund til at anvende 100.000 kr. Fugerne skal fuges og tapes, efter at yderbeklædningen er pillet af. Punktet ”Nye afstandslister” omfatter således fugemasse og tape og kan ikke koste 200.000 kr. Cembrit tilråder ikke, at man anvender vindspærrefolie, og der skal ikke anvendes 400.000 kr. hertil. Samlet set er det derfor hans opfattelse, at der skal ske en reduktion af beløbet på 2.750.000 kr. med 500.000 kr.

Han er tillige forundret over skønsmandens besvarelse af spørgsmål 15. Der findes ikke et Velfac 200 Energy vindue, der opfylder de angivne specifikationer til lufttæthed og slagregnssikkerhed. Der findes kun én type vinduer benævnt Velfac 200 Energy.

Han er tillige forundret over skønsmandens besvarelse af spørgsmål 17 og den estimerede udgift på 1.175.000 kr. Der er alene tale om vandindtrængen i 8 ud af 17 lejligheder. Han anerkender udgifter på 300.000 kr. og 25.000 kr. til tætning af henholdsvis Velfac-elementer og yderdør, men han mener, at der skal ske en reduktion af beløbet med 425.000 kr., hvilket svarer til den forholdsmæssige del af den resterende del af udgifterne.

mener, at merudgifterne vil at udføre arbejderne nu fremfor i 2022 er 12-15 %
...”

I samme dom er Vidne 1's forklaring blandt andet gengivet således:

”...

Vidne 1 har forklaret bl.a., at han er uddannet maskinmester, og at han altid har arbejdet som driftsmand. Han har tidligere arbejdet som projektleder hos Inuplan, men er nu projektleder for de to nye forbrændingsanlæg i Grønland. Han har været med i Andelsboligforening 1 siden stiftelsen, og han har været formand i hele perioden.

Da andelsboligforeningen indgik kontrakten med sagsøger, indeholdt projektet Cembrit Windstopper Extreme, og det var det, der var aftalt. Andelsboligforeningen har ikke været involveret i eller accepteret ændringen til Windstopper Basic.

...”

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af Person 1 og Vidne 2, og Skønsmand er afhjemlet.

Person 1 har vedstået sin forklaring gengivet i dom af 7. maj 2024 (BS-42856/2022-GRL) og har yderligere forklaret blandt andet, at A.C. Grønland ApS' opførelse af klimaskærmen, som beskrevet i pkt. 9.04.18 i SA'en er mangelfuld. Klimaskærmen er utæt ved monteringen af lukkestykker og hjørner mellem elementerne. Det er ikke udført omhyggeligt nok. Der er kantskæringer, der ikke passer, og der mangler fugning. Det er først, når man demonterer facadebeklædningen, at man kan se, hvordan A.C. Grønland ApS har udført arbejdet. Monteringen vil kunne udføres vind- og vandtæt, og han er uenig i, at monteringen ikke kan ske vind- og vandtæt på grund af konstruktionsforhold ved elementerne. Fugerne skal udføres rigtigt og ordentligt, også selvom man synes, at det er svært. Konstruktionsforholdene retfærdiggør ikke, at man sjunder. Han er ikke undervejs blevet adviseret om, at A.C. Grønland ApS mente, at det ikke kunne udføres tæt. Det var Person 3, der hos A.C. Grønland havde ansvaret for projektet. Han er ikke blevet kontaktet af Person 3 om elementernes konstruktionsforhold.

Mail af 7. juli 2021 fra ham om fuge over vinduerne angår ekstraarbejde, der er udført efter aflevering af bygningen.

Mail af 26. november 2021 er starten på et langt forløb, efter man fandt ud af, at bygningen er utæt. Det var svært at finde ud af, hvad der var årsagen til utætheden, og man forsøgte at få et overblik over de konstaterede utætheder. Der var også utætheder, som ikke har noget med A.C. Grønland ApS at gøre. Facadebeklædningen som nævnt i mail af 28. januar 2022 pkt. 6 blev ved et destruktivt indgreb fjernet for at finde årsagen til utætheden.

De defekte fugesamlinger, der er beskrevet i skønserklæring af 12. juli 2023 i svar på spørgsmål 7 kan tilregnes A.C. Grønland ApS. Det samme gælder for så

vidt angår de forhold, som skønsmanden har beskrevet i skønserklæring af 5. september 2024 ved besvarelse af spørgsmål IC, IH, II og IK. Det skyldes også alene A.C. Grønland ApS' mangelfulde arbejde, at der er behov for en ny vindspærre/vindspærredug. Efter fjernelse af facadebeklædningen kunne man se, at der manglede fugning, og at der ikke var tapet efter forskrifterne. Omfanget af manglerne var så stort, at den bedste løsning var montering af en vindspærredug.

Foreholdt skønsmandens besvarelse af spørgsmål IIA i supplerende erklæring af 25. august 2025 har han forklaret, at det ikke er tilstrækkeligt at udføre kvalitetssikring før montering af facadebeklædning. Det skal også gøres efter. F.eks. skal alle fuger registreres og godkendes. Der er derfor yderligere udgifter til kvalitetssikring ud over skønsmandens ansættelse af udgift med 30.000 kr. A.C. Grønland ApS' entreprise er ikke afleveret. Skønsmandens oplysning om udgift til afhjælpning ved besvarelse af spørgsmål IIC er ikke relevant, når facaden er lukket, inden afhjælpning er foretaget. Skønsmandens beskrivelse af forskellene i monteringen af afstandslister og lukkestykker mellem byggefelt 4 og byggefelt 5 ved besvarelsen af spørgsmål IIB kan tilregnes A.C. Grønland ApS. Man kan på det nederste billede på side 4 i erklæringen se, at der er fuget op mod afstandslisten mellem tape og liste. Der var ikke andre end A.C. Grønland ApS, der monterede på byggefelt 4.

A.C. Grønland ApS skulle levere det, der fremgår af SA'en og entreprisekontrakten. Der er på byggemøderne rykket for kvalitetssikringsmateriale, og det er i referaterne angivet, hvem der havde afleveret materiale. Han har i april 2020 set de billeder, der er sendt med mail af 12. februar 2026. Billederne har mere karakter af en staderegistrering og kan ikke bruges som kvalitetssikring, da der ikke er refereret til kravene til det arbejde, der er taget billede af. På billederne på side 3 er der ikke refereret til, hvad kravene er til kantafstand. Der er krav om en vis bredde og dybde til fugen. Det opfylder på ingen måde kravene til kvalitetssikring. Ved det nederste billede er der gjort lidt ud af det, men det, der er beskrevet, kan man ikke se på billedet. På billedet på side 4 er der ikke skrevet noget i forhold til tolerancer, noget om hvordan man udbedrer det, eller noget om de ændringer man må have foretaget. Han har ikke modtaget yderligere materiale. Kvalitetssikringen skulle videregives til bygherren. Bygherre har ikke stillet spørgsmål til kvalitetssikring af facaden på grund af det omfattende syn og skøn. Omfanget af utætheder på byggefelt 4 var så stort på, at det for bygherre nok ikke længere var aktuelt med kvalitetssikringsmateriale. Bygherre har ikke under retssagen krævet afslag på grund af manglende kvalitetssikringsmateriale. Entreprenøren skal selv lave sin kvalitetssikring, og Selskabet af 31. marts 2021 A/S skulle ikke levere et system til kvalitetssikringen. Han har ikke rykket A.C. Grønland ApS skriftligt for materialet, men han har rykket mundtligt.

Elementerne var ikke fejlprojekteret eller fejlproduceret efter hans opfattelse, men A.C. Grønland ApS' fugning var sjuksket udført. Der kunne udføres en tæt montering, hvis man var omhyggelig. Tapening kunne ske ude at afmontere af standslisten. Han er ikke blevet kontaktet af A.C. Grønland ApS inden montering af facadebeklædningen. Efter hans opfattelse er der ikke andre årsager til skønsmanden udbedringsforslag end den mangelfulde montering, som ikke kunne være konstateret uden destruktive indgreb. Samlingerne var skjult af facadebeklædningen – Rock Panel Stones samt Cembrit Planker – og var derfor ikke synbare. Skønsmanden har vurderet, at mængden af skjulte fejl og mangler på lukkestykkerne kræver, at der monteres en vindspærredug. Skønsmanden har ikke vurderet, at der skulle monteres en vindspærredug på byggefelt 3 og byggefelt 5. Han har kontrolleret arbejdet løbende. Tapen skal slutte tæt til afstandslisten og skal ikke flagre ud. Alle fuger skal synes i forbindelse med kvalitetssikringen.

Forevist tilbud af 19. marts 2026 har han forklaret, at han ikke ved, hvilken hal bygning tilbuddet angår, men det kan ikke have betydning for denne sag.

I forbindelse med byggeriet fungerede han som projektudvikler og byggeleder. Inuplan har ført tilsyn med byggeriet for Selskabet af 31. marts 2021 A/S, som har betalt Inuplan herfor. Han har selv deltaget i alle byggemøderne, og han har også selv fra stilladser ført tilsyn med byggeriet. På et tidspunkt blev der købt en rådgiver ind fra Inuplan, som også deltog i byggemøderne og skrev referaterne.

Det er rigtigt, at man valgte at ændre fra Windstopper Extreme til Windstopper Basic, da størstedelen af facadeelementerne blev lavet på fabrik i Danmark, og da forskellen mellem Extreme og Basic er eksponeringstiden på henholdsvis 6 og 12 måneder. Da elementerne blev lavet i Danmark, gik det hurtigere at få lukket facaden, således at eksponeringstiden for vindspæreren var kortere. Nogle steder i SA'en er der krav om Extreme, andre steder er kravet Basic. Basic er lige så egnet som Extreme. Der blev lavet et tillæg til SA'en, som bygherren ikke svarede på. Under sagen mod bygherre påberåbte bygherren sig, at der ikke var indgået en tillægsaftale på byggefelt 4. Arkitekten har tegnet elementerne, og Pre-Træ Holstebro A/S har også sendt nogle detailtegninger.

Det er rigtigt, at Selskabet af 31. marts 2021 A/S har betalt alle fakturaer fra A.C. Grønland ApS, selvom Selskabet af 31. marts 2021 A/S ikke har fået kvalitetssikringsmateriale fra A.C. Grønland ApS. Det er nok en fejl, at fakturaerne er blevet betalt, men det er sikkert sket i god tro, da der ikke stod slutfregning. Da der skulle afholdes syn og skøn i sagen, rejste Selskabet af 31. marts 2021 A/S den 14. december 2024 krav efter AP95 svarende til 10%, da Selskabet af 31. marts 2021 A/S var tvunget ud i en retssag på grund af A.C. Grønland ApS' mangelfulde

arbejde. Der var også ekstraarbejder på facaden. Fakturaerne for ekstraarbejder har samme retlige status som entreprisekontrakten.

I sagen mod Pre-Træ Holstebro A/S kræver Selskabet af 31. marts 2021 A/S erstatning for fugerne på vinduer og døre og for profiler omkring vinduer og døre.

Han havde i sagen mod Andelsboligforening 1 en anden opfattelse end skønsmanden. Han vurderede, at nye afstandslister ikke kunne koste 200.000 kr. Selskabet af 31. marts 2021 A/S valgte at acceptere dommen af 7. maj 2024, herunder erstatningsposten med 2.750.000 kr. Der kommer mere vand i bygningen på byggefelt 4 end i bygningerne på byggefelt 3 og byggefelt 5.

Vidne 2 har forklaret blandt andet, at han er lokal tømrermester i Nuuk. Han har hjulpet Person 4. Han har haft ganske lidt med byggeriet på byggefelt 4 at gøre. Han har haft kontakt med Person 5 om utætheder ved vinduer efter aflevering. A.C. Grønland ApS har rejst en sag mod Person 3, der har foretaget store private hævnninger på selskabets konto.

Han fandt ved et tilfælde det kvalitetssikringsmateriale, som er sendt med mail af 12. februar 2026. Han fandt det på en ekstern harddisk fra Person 3's computer. Han fandt kun dette ene dokument. Han har søgt grundigt, men kan ikke udelukke, at der er mere materiale. A.C. Grønland ApS havde ikke adgang til Person 3's mailkonto, da Person 3 havde lukket den.

Han har fra en anden entreprenør Person 6 hørt, at der også i bygningen på byggefelt 6 er problemer med revnede vindspærreplader, at der er givet af slag i købesummen, og at der også her skal vindspærredug på.

Han har udarbejdet tilbuddet af 19. marts 2026 fra MT Nuuk ApS. Han har undersøgt, hvad det vil koste at udbedre ved samlingerne. Det kan ikke lade sig gøre for 160.000 kr. Det er en fejl, at der ikke er slettet halbygning i teksten. Tilbuddet vedrører bygningen på byggefelt 4. Person 4 har misforstået, at det kan udbedres for 160.000 kr. Han vil ikke lave det for 160.000 kr. Rockpanelerne skal af, og der skal tapes gennemgående. Udskiftning af Cembrit plank, hvor det er nødvendigt, er også en del af tilbuddet. Lift er ligeledes en del af tilbuddet. Tilbuddet har forholdt sig til det, der angivet i skønsrapporten. Han mener, at det er nødvendigt, at der monteres en vindspærredug, men ikke på grund af A.C. Grønland ApS' arbejde. Tilbuddet fra MT Nuuk ApS omfatter udbedring ved lukkestykkerne.

Skønsmand har forevist fotos forklaret, at flere af vindspærrepladerne var knækket inde bag ved, da facadebeklædningen blev monteret. Pladerne er nok revnet, fordi de var fugtige, da de blev monteret i

elementerne, hvorefter at de er revnede, når de tørrede. Nogle af revnerne på de foreviste fotos er nok opstået, når de pillede afstandslister af, da listerne sad godt fast. Der kan løbe vand ind i knækkede plader. Windstopper Extreme er stærkere end Windstopper Basic, og Windstopper Extreme vil derfor have mindre tendens til at revne. Der var få revner i forhold til det samlede areal – måske 5-10 % af det samlede areal. Man har også set revnede vindspærreplader på modulbyggerier i Danmark. Vindspærrepladerne i elementerne kan udskiftes til Windstopper Extreme, hvis man tager afstandslisterne af. Han vil nok anbefale, at man tager hele facadebeklædningen af for at undersøge, om der er revnede vindspærreplader – særligt hvor facaden er beklædt med Rockpanel Stone, da det ikke er en lukket facade. Han har set forholdsvis få plader med revner – måske 10 %, men man må have hele facadebeklædningen af for at finde de 10 %.

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål IC i skønserklæring af 20. november 2024 er der i bygningen på byggefelt 4 flere utætheder på grund af den måde, som lukkestykkerne er monteret på. Afstandslisterne på elementerne er ført helt ud til kanten. Man har forsøgt at tape og derefter fuget omkring afstandslisten. Ved bygningerne på byggefelt 3 og byggefelt 5 har man i stedet skåret tapen til. Det korrekte vil være, at man afmonterer en del af afstandslisten på elementet, så man kan fuge og tape, og at man derefter monterer afstandslisten igen. Man risikerer at ødelægge vindspærrepladerne i elementerne, når man afmonterer afstandslisterne, som er skudt på med lange søm. Man kan forsøge at save 10 cm af afstandslisterne på elementerne. Entreprenøren kunne have henvendt sig til bygherre eller rådgiver for at få vejledning om, hvordan problemstillingen med afstandslisterne burde håndteres.

Skønsmanden har supplerende vedrørende besvarelsen af spørgsmål 7 i skønserklæring af 12. juli 2023 forklaret, at vindspærren skal støde tæt op til vinduet, og der skal fuges inde bag ved eller anvendes tape af hensyn til vindspærrens tæthed. Han har i skønserklæring af 12. december 2023 foreslået en vindspærredug for at gøre alle samlinger tætte og beskytte Windstopper Basic vindspærren.

Det fremgår af projekt materialet, at man ved montering skal fuge lukkestykkerne. Heldigvis har man både fuget og tapet. Af projekt materialet fremgår ligeledes, at man skulle anvende Windstopper Extreme. Ifølge en tillægsbeskrivelse kan man anvende Windstopper Basic, men der var tvivl om, hvorvidt dette tillæg var gældende. Ved lukkestykkerne er der anvendt Windstopper Extreme, hvorimod der i elementerne var anvendt Windstopper Basic. Windstopper Extreme har en længere holdbarhed – særligt hvor facadebeklædningen er Rockpanel.

Elementerne burde have været med monteret med afstandslister 5-10 cm fra kanten, så man kan tape. Det er et projekterings- og produktionsspørgsmål. For så vidt angår besvarelse af tillægsspørgsmål IIIH (tilladt ved rettens beslutning af 18. marts 2026) er det hans vurdering, at der ville have været en merudgift på 40.000 kr. pr. blok ved korrekt montering ved at save 10 cm af afstandslisten, og derefter fugning, tapening og genmontering af afstandslister.

Hvis elementerne havde haft Windstopper Extreme og ikke Windstopper Basic, havde det ikke ved udbedring af manglede i forbindelse med monteringen, været nødvendigt at montere en vindspærredug. Hvis der alene skal ske udbedring ved lukkestykkerne, skal facadebeklædningen alene demonteres delvist. Rockpanelerne kan de- og genmonteres, hvorimod plankerne vil gå i stykker. Udbedringen vil ikke kunne ske for 160.000 kr., men det er svært at svare på, hvor meget mere det vil koste. Udbedringsudgiften er nok nærmere 500.000 kr. Der må forventes et vist spild af Cembrit Plank.

Det er svært at svare på, hvor vandet trænger ind. Hovedparten er nok fra vinduerne, men der trænger nok også vand ind på grund af dårlig samling af lukkestykker – særligt under vinduerne.

Alle beløbene i besvarelsen af spørgsmål 7 i skønserklæring af 12. juli 2023 vedrører mangle ved lukkeentreprisen. Efter skønsmandens opfattelse er der fejl i montageentreprenørens udførelse, men det er også en fejl i projektet, at afstandslisterne er ført helt til kanten af elementerne, ligesom montøren ikke kan lave om på inddækningerne ved vinduerne. Man kan skære lidt af afstandslisterne. På byggefelt 3 og byggefelt 5 er det udført mere omhyggeligt, hvor man har skåret ud i tapen, der er ført delvist forbi. På byggefelt 4 er tapen bare kørt hen til afstandslisten, og der er fuget over tapen. Skal der ske en udbedring, som vurderet i svaret på spørgsmål 7 uden vindspærre folie, skal der fratrækkes 400.000 kr. Hvis der kun skal udbedres ved lukkestykkerne, skal der alene ske demontering lokalt, og han vil skønne udgiften hertil til 500.000 kr.

Parternes synspunkter

Selskabet af 31. marts 2021 A/S har i sit påstandsdokument anført følgende:

”...

at sagsøgte som underentreprenør på byggeriet Andelsboligforening 1 på BF 4 på entreprisen facademontering/lukkeentreprise har udført mangelfuld ydelse, som har resulteret i vandindtrængen og vindindtrængen.

at omkostningerne til afhjælpning med rette kan opgøres til kr. 2.750.000 efter skønserklæring **bilag 38**,

- at indholdet af skønserklæring **bilag 71** bekræfter, at manglerne kan henføres til sagsøgtes underentreprise og, at regreskravet kan opgøres som påstået.
 - at sagsøger som hovedentreprenør ved dom af 7. maj 2024 **bilag 70** er blevet pålagt at betale for afhjælpning til Andelsboligforening 1 kr. 2.750.000
 - at sagsøger har opfyldt kravet overfor Andelsboligforening 1 efter dom af 7. maj 2024 **bilag 70**,
 - at sagsøgers regreskrav mod sagsøgte som følge af sagsøgtes mangelfulde udførelse af vindspærre med rette kan opgøres til kr. 2.750.000,
 - at sagsøgte ikke har opfyldt sin pligt efter underentrepriseraftale **bilag 9** til at levere kvalitetssikringsmateriale, og
 - at sagsøgers krav på afslag i entreprisesummen efter AP 95 § 34 stk. 1 for sagsøgtes manglende levering af kvalitetssikringsmateriale med rette kan opgøres til 10 % af entreprisesummen inkl. Aftale ekstrarbejder eller kr.168.731 jf **bilag 72**
- ...”

A.C. Grønland ApS har i sit påstandsdokument anført følgende:

- ”...
- Anbringender vedrørende manglende kvalitetssikringsmateriale.
- Det gøres gældende at der er leveret et tilstrækkeligt kvalitetssikringsmateriale ved afleveringen.
 - Sagsøger har betalt for leveret kvalitetssikringsmateriale og har dermed anerkendt modtagelsen af ydelsen.
 - Det forhold at Sagsøger først langt tid efter aflevering af byggeriet nu gør gældende, at der ikke er leveret kvalitetssikringsmateriale synes, at indikere at Sagsøger tidligere har været tilfreds med det modtagne materiale.
 - Såfremt Sagsøger kan dokumentere, at der ikke er leveret et tilstrækkeligt kvalitetssikringsmateriale ved aflevering af entreprisen i bilag 9, opfordres Sagsøger til at dokumentere sit tab ved ikke at have modtaget materialet. I øvrigt kan det anføres, at Sagsøger ikke er blevet pålagt, at skulle betale noget beløb til bygherre Andelsboligforeningen Ig

gia for manglende levering af kvalitetssikringsmateriale iht. Sagens bilag 70, som er en dom af 7. maj 2024 mellem Sagsøger og bygherre af BF 4.

- Idet Andelsboligforening 1 ikke tidligere har krævet afslag i en - treprisesummen for manglende kvalitetssikringsmateriale, må det forudsættes at bygherre har modtaget det relevante kvalitetssikringsmateriale.
- Såfremt Sagsøger skulle have afslag i enterprisesummen for eventuel manglende kvalitetssikringsmateriale, vil Sagsøger opnå en uberettiget berigelse, da Sagsøger ikke har lidt tab i denne henseende.
- Sagsøgers passivitet har ekskluderende virkning for efterfølgende, at kunne kræve yderligere kvalitetssikringsmateriale fra Sagsøgte, idet Sagsøgte har indrettet sig på, at der er leveret et materiale i tilstrækkeligt omfang og dette sammenholdt med, at fremskaffelse af et sådant materiale efterfølgende, så lang tid efter aflevering kan være svært at fremfinde. Hertil kan det oplyses, at Sagsøgte medarbejder der har håndteret kvalitetssikring på sagen ikke længere ansat i virksomheden.

Anbringender vedrørende manglende tæthed af bygning 4.

- Det gøres gældende at Sagsøgte arbejde med elementmontagen på byggefelt BF4 ikke er årsag til vandindtrængningen i bygningen. Sagens skønsmand har ikke med sikkerhed kunne henføre bygningens utæthed til Sagsøgte arbejde.
- Det gøres gældende, at andre arbejder herunder fugning og leverede vindueselementer har været konstateret utætte, hvorfor sandsynligheden for vandindtrængningen i bygningen må anses opstået fra disse ikke leverede håndværksmæssige ydelser. I denne sammenhæng kan det oplyses, at der mellem Sagsøger og vinduesleverandøren er indgået forlig, om betaling af en beløb for de leverede defekte vindueselementer. Vinduesleverandøren har dermed påtaget sig skyld for vandindtrængning i bygningen.
- Det gøres videre gældende, at arbejdet er udført i en håndværksmæssig kvalitet i et sådant omfang, at det ikke har betydning for bygningens holdbarhed og tæthed og at arbejdet med montagen er udført så håndværksmæssigt rigtigt, som det har været muligt iht., at elementerne var fejlkonstrueret. I denne sammenhæng bemærkes at elementerne er blevet leveret med færdigmonterede klemplister og facadeplader helt ud til kant, hvilket har medført, at korrekt montage af tape og fuger ikke har kunne udføres uden destruktivt indgreb i træelementet.

Sagsøgte har ved sine arbejder brugt en anerkendt metode til lukning af elementet med fuge og tape, hvor Sagsøgers egne leverandører alene har anvendt fuge. Sagsøgte bør alene kunne gøres ansvarlig for den del af arbejdet, der vedrører Sagsøgtes egen udførelse, og ikke for arbejder, der udspringer af det leverede systems udformning.

- Såfremt retten måtte komme frem til, at lukkestykkerne skal udbedres bør Sagsøgte maksimalt tilgodeses det beløb, som Sagsøger skulle have betalt som merydelser for, at reparere de færdigproducerede elementer, så lukkestykker kunne monteres korrekt af Sagsøgte som montage - firma. Sagsøgte bør alene blive ansvarlig for det arbejde, som eventuelt er leveret som overflødigt arbejde i Sagsøgtes entreprise.
- Det forhold at Sagsøger har modtaget entreprisen viser, at entreprisen er godkendt af Sagsøger i den kvalitet, som Sagsøger har ment har været tilstrækkelig og muligt. Langt hovedparten af Sagsøgtes arbejde er synbart ved afleveringen, og de kan derfor betragtes som godkendt af Sagsøger. Sagsøgtes arbejder har været synlige under udførsel og er løbende besigtiget af Sagsøgers tilsyn.
- Det er konstateret at der er leveret facader med Cembrit Basic og ikke med Cembrit Extreme, hvilket gør at klimaskærmen ikke er egnet i Nuuk, hvorfor bygningen jf. skønsmanden bør beklædes med en banevare. Dette vil medføre en fremgangsmåde, hvor alle listesamlinger uden på pladerne skal fjernes og derved skal det Sagsøgtes arbejde også fjernes. Derfor er der ikke ekstra udgifter til udbedring af eventuelle mangler af det af Sagsøgtes leverede arbejde.
- at Sagsøgte ikke har leveret ydelser som er mangelfulde set i forhold til de samlingsmetoder som Sagsøgte har haft til rådighed, når elementerne var fejlprojekterede.

Montage facadebeklædning

Sagsøgte har alene monteret facadeplader over samlinger i elementer, mens størstedelen af disse, var formonteret af Sagsøgers leverandør af elementer.

... (frafaldet)

Udgifter vedrørende nedtagning og opsætning af facader for montering af ny banevare/dug er derfor ikke et arbejde, som Sagsøgte kan gøres ansvarlig for.

Passivitet og tilsyn

Sagsøgte har ved overtagelse af arbejdet efter færdiggørelsen af element montagen umiddelbart kunne konstatere de samme forhold, som skøns manden har konstateret ved sit destruktive indgreb, nemlig, at klemli sterne ikke har kunne forskydes pga. fejlprojekteringen af elementet.

Det må formodes at Sagsøgte har godkendt den pågældende samling, idet samlingen ikke kunne gennemføres anderledes, med mindre der skulle gennemføres destruktive indgreb i elementet.

Overordnet gøres det gældende, at Sagsøger har godkendt det udførte arbejde som gennemført. Sagsøger har dermed valgt at påtage sig risikoen for, at bygningen ikke vil blive utæt på baggrund af denne samling, som skyldes fejlprojekteringen af bygningsselementerne.

Såfremt Sagsøger ikke vil have godkendt denne samling, kunne elementerne på daværende tidspunkt have være ændret for et mindre beløb, som Sagsøgte skulle have betaling for som merarbejde. Sagsøger bør ikke ved sin passivitet eller manglende tilsyn kunne skubbe risikoen over på Sagsøgte i denne henseende. Hertil skal det bemærkes, at Sagsøgte ikke har haft nogen økonomisk vinding ved den valgte løsning, hvilket Sagsøger tværtimod har haft.

Opsummerende

Samlingen er synbar og kunne konstateres ved en simpel besigtigelse, hvorfor det må lægges til grund at Sagsøger har godkendt arbejdet som udført.

Anerkendelse af skadesårsag og mangler ved bygning BF 4

- Sagsøger har ikke valgt at anke sagen med Andelsboligforening 1 og har dermed anerkendt afgørelsens udfald. Sagsøger har dermed også anerkendt, at ændringen af den planlagte vindstopperplade i hovedprojektet fra Cembrit Exstreme til Cembrit Basic ikke har været en håndværksmæssig løsning, hvorfor hele vindstopperen skal beklædes med en banevare.
- Sagsøgte har ikke tabt eller betalt erstatning til bygherre for manglende tæthed af lukkestykker, men er idømt, at betale erstatning fordi hele vindstopperen på bygninger ikke er udført med en vindstopper til for målet.
- Sagsøgtes arbejde har derfor ikke nogen selvstændig betydning for det arbejde, som er påkrævet på grund den manglende korrekte vindstopperplade Cembrit Extreme.

...”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Regreskravet

Ved dom af 7. maj 2024 fandt Retten i Grønland det godtgjort, at det er en væsentlig mangel, at byggeriet er udført ved anvendelse af Cembrit Windstopper Basic i stedet for Cembrit Windstopper Extreme, at den mest hensigtsmæssige udbedringsmetode vil være at montere en ekstra vindspærre, og at Andelsboligforening 1 var berettiget til dækning af udgiften til udbedring heraf med 2.750.000 kr. fra Selskabet af 31. marts 2021 A/S. Selskabet af 31. marts 2021 A/S har rejst krav om regres herfor mod A.C. Grønland ApS.

Henset til skønserklæring af 12. juli 2023 navnlig besvarelsen af spørgsmål 7, skønserklæring af 20. november 2024, navnlig besvarelsen af spørgsmål IC samt afhjemlingen af skønsmanden lægger retten til grund, at A.C. Grønland ApS' udførelse af fugning og tapening af lukkestykkerne mellem facadeelementerne er behæftet med mangler, og at der kan være en sammenhæng med de konstaterede utætheder.

Selskabet af 31. marts 2021 A/S er derfor berettiget til at få dækket udgiften til udbedring heraf.

Den omstændighed, at afstandslisterne på facadeelementerne var ført til kanten af elementet, hvilket vanskeliggjorde en håndværksmæssig korrekt fugning og tapening kan ikke føre til et andet resultat. Det bemærkes i den forbindelse, at det må lægges til grund, at A.C. Grønland ApS ikke hos tilsynet har indhentet instruks om udførelsesmåden, når afstandslisterne på facadeelementerne var ført til kanten.

Skønsmanden har i skønserklæring af 12. juli 2023 i besvarelsen af spørgsmål 8 skønnet over udgiften til udbedring af, at vindspærren ikke er tilstrækkelig tæt, som følge af, at der er anvendt Cembrit Windstopper Basic i stedet for Cembrit Windstopper Extreme.

Selvom Selskabet af 31. marts 2021 A/S er dømt til at betale udbedringsudgiften som følge af, at byggeriet er udført ved anvendelse af Cembrit Windstopper Basic i stedet for Cembrit Windstopper Extreme og ikke for manglende tæthed af lukkestykkerne, er Selskabet af 31. marts 2021 A/S berettiget til at få dækket udgiften til udbedring af manglerne ved fugning og tapening af lukkestykkerne.

Henset til skønsmandens skøn over udgiften til udbedring alene ved udbedring af den mangelfulde fugning og tapening med delvis demontering af facadebeklædningen med 500.000 kr., og efter fradrag af den skønnede merudgift ved håndværksmæssig korrekt fugning og tapening henset til at afstandslisterne var ført til kanten af elementerne med 40.000 kr., finder retten, at Selskabet af 31. marts 2021 A/S er berettiget til at få erstattet udgiften til udbedring med 460.000 kr.

Det kan efter bevisførelsen ikke lægges til grund, at Selskabet af 31. marts 2021 A/S har godkendt A.C. Grønland ApS' arbejde, hvorved kravet er fortabt, eller at der i øvrigt foreligger omstændigheder, der kan begrunde, at kravet er fortabt ved passivitet.

Herefter, og da det, der i øvrigt er anført, ikke kan føre til et andet resultat, tages Selskabet af 31. marts 2021 A/S' påstand vedrørende regreskravet delvist til følge med 460.000 kr.

Afslag i enterprisesummen

Efter SA'en samt underentrepriseaftalen påhviler det A.C. Grønland ApS at gennemføre kvalitetssikring, som skal dokumenteres skriftligt og udleveres til Selskabet af 31. marts 2021 A/S. Det kan efter bevisførelsen ikke lægges til grund, at A.C. Grønland ApS for så vidt angår ekstraarbejder tillige har pligt til at levere kvalitetssikringsmateriale.

Retten finder, at den af A.C. Grønland ApS fremlagte fil med KS dokument af 20. april 2020 med fotos ikke opfylder kravene til kvalitetssikring i SA'en og underentrepriseaftalen. Retten finder det heller ikke bevist, at A.C. Grønland ApS på anden måde har leveret kvalitetssikringsmateriale, der opfylder A.C. Grønland ApS' forpligtelse, heller ikke som følge af at Selskabet af 31. marts 2021 har betalt alle a conto fakturaer, der samlet svarer til enterprisesummen, eller som følge af at Andelsboligforening 1 ikke over for Selskabet af 31. marts 2021 A/S har krævet et afslag i enterprisesummen på grund af manglende kvalitetssikringsmateriale.

Selskabet af 31. marts 2021 A/S har derfor efter AP95 § 34 krav på afslag i enterprisesummen herfor. Retten har skønsmæssigt fastsat afslaget til 50.000 kr. Retten har ved fastsættelsen lagt vægt på enterprisesummens størrelse samt skønsmandens skøn over udgiften til kvalitetssikring af elementmontagen, inden der blev monteret facadebeklædning. Den omstændighed, at Andelsboligforening 1 ikke overfor Selskabet af 31. marts 2021 A/S har fremsat krav om afslag, kan ikke føre til, at Selskabet af 31. marts 2021 A/S ikke er berettiget til et afslag. Retten finder endeligt, at der ikke foreligger omstændigheder, der kan begrunde, at kravet er fortabt ved passivitet.

Selskabet af 31. marts 2021 A/S' påstand vedrørende afslag tages derfor delvist til følge med 50.000 kr.

Sagsomkostninger

Henset til udfaldet af sagen i forhold til de nedlagte påstande og de fremsatte anbringender finder retten efter en samlet vurdering, at A.C. Grønland ApS i det væsentligste har vundet sagen. A.C. Grønland ApS tillægges derfor delvise sagsomkostninger med 210.000 kr., jf. retsplejelovens § 247, stk. 2 og 5.

Retten har ved fastsættelsen navnlig lagt vægt på størrelsen af det beløb, som A.C. Grønland ApS er blevet frifundet for, at der har været afholdt delhoved forhandling, hovedforhandlingens varighed, og at der har været afholdt isoleret bevisoptagelse, hvor der er afgivet 3 skønserklæringer, og hvor der har været involveret 2 yderligere skønsindstævnte. Retten har endvidere lagt vægt på, at det afholdte syn og skøn i alt væsentlighed har angået regreskravet, og at A.C. Grønland er blevet frifundet for 2.290.000 kr. af det rejste regreskrav.

Sagsomkostningerne skal dække A.C. Grønland ApS' udgift til advokatbistand med 200.000 kr., udgifterne til skønserklæring af 25. august 2025 med 15.000 kr. og til afhjemling af skønsmanden med 9.000 kr.

A.C. Grønland ApS skal delvist afholde Selskabet af 31. marts 2021 A/S' udgift til skønserklæring af 20. november 2024 med skønsmæssigt 10.000 kr., idet det bemærkes, at Selskabet af 31. marts 2021 A/S' spørgsmål udover A.C. Grønland ApS' arbejde tillige vedrører 2 andre skønsindstævnets arbejde eller leverancer. A.C. Grønland ApS skal endeligt delvist afholde Selskabet af 31. marts 2021 A/S' udgift til skønserklæring af 15. maj 2025 med skønsmæssigt 4.000 kr., idet Selskabet af 31. marts 2021 A/S' spørgsmål kun i mindre omfang vedrører A.C. Grønland ApS' arbejde og tvisterne i nærværende sag.

Henset til udfaldet af sagen skal A.C. Grønland ApS efter omstændighederne ikke – hverken helt eller delvist - afholde Selskabet af 31. marts 2021 A/S' udgifter til retsafgift.

THI KENDES FOR RET:

A.C. Grønland ApS skal til Selskabet af 31. marts 2021 A/S betale 510.000 kr.

Selskabet af 31. marts 2021 A/S skal til A.C. Grønland ApS betale sagsomkostninger med 210.000 kr.

Beløbene skal betales inden 4 uger.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

